Utbildningsutskottets betänkande 1983/84: 2

om ungdomsvårdsskolor

Motionen

1982/83: 1370 av Tyra Johansson m. fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vikten av att den teoretiska utbildningen för eleverna i ungdomsvårdsskolorna fullföljs och utvecklas.

Utskottet

Socialtjänstlagen (1980: 620) och lagen (1980: 621) med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) trädde i kraft den 1 januari 1982. I socialtjänstlagen finns bestämmelser om vård i familjehem och i hem för vård eller boende. För vård av unga som på grund av drogmissbruk, brottslig verksamhet e. d. behöver stå under särskilt noggrann tillsyn skall det enligt 12 § LVU finnas hem som är anpassade för sådan tillsyn. Enligt 12 § socialtjänstförordningen (1981: 750, omtryckt 1981: 1226) skall en klient som är skolpliktig beredas möjlighet att fullgöra skolplikten genom skolgång i grundskolan eller på annat sätt. Enligt 13 § bör en klient, vars skolplikt har upphört, vid behov beredas möjlighet till kompletterande undervisning och lämplig yrkesutbildning.

I skollagen finns bestämmelser om att skolpliktiga, som intas i ett hem för vård eller boende för unga och som inte lämpligen kan fullgöra sin skolplikt på något av de sätt som anges i lagens 6 kap., i stället skall fullgöra skolplikten genom att delta i undervisning vid hemmet. Undervisningen skall anordnas av den som är huvudman för hemmet. Vidare skall det för de inte längre skolpliktiga ungdomarna som vårdas i dessa hem dels erbjudas undervisning för att avhjälpa en tidigare, bristfällig skolgång, dels ges möjlighet till yrkesutbildning eller annan utbildning som bygger på grundskolan.

Staten har träffat avtal med Landstingsförbundet och Svenska kommunförbundet om övergång av huvudmannaskapet för ungdomsvårdsskolorna till kommuner och landstingskommuner fr. o. m. den 1 januari 1983 och om statsbidrag till verksamheten.

Enligt motion 1982/83: 1370, som väckts under allmänna motionstiden under riksmötet 1982/83, bör det snarast klargöras vilka myndigheter som den 1 januari 1983 har tillsyn över ungdomsvårdsskolornas pedagogiska verksamhet och vilka resurser de har för uppgiften. Föreskrifterna om undervisningens innehåll bör vidare formuleras så klart att ungdomsvårdsskolornas ungdomar i fortsättningen får samma tillgång till undervisning

som övrig ungdom i motsvarande ålder. För undervisningen bör finnas bl. a. välutbildade lärare.

Utskottet vill med anledning av motionsyrkandet anföra följande.

Regeringen har den 20 januari 1983 utfärdat en förordning (1983: 28) om undervisning av barn och ungdom, som bereds vård med stöd av lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga. Enligt förordningen skall 1980 års läroplan för grundskolan tillämpas i undervisningen. Skolöverstyrelsen (SÖ) eller, efter SÖ:s bemyndigande, huvudmannen för hemmet får göra sådana jämkningar i timplaner och kursplaner som kan behövas med hänsyn till verksamhetens art. Ungdomar som inte längre är skolpliktiga skall ges möjlighet att få sådan kompletterande grundskoleutbildning, förberedande yrkesutbildning eller utbildning motsvarande gymnasieskolans som de behöver. Behörig till en tjänst som lärare vid undervisningen är, heter det, den som är behörig till en extra ordinarie tjänst av närmast motsvarande slag som lärare i grundskolan eller gymnasieskolan. En av lärarna skall av huvudmannen utses att ansvara för den pedagogiska ledningen av undervisningen. Av förordningen framgår vidare att SÖ och länsskolnämnden i länet har tillsyn över utbildningen. SÖ skall efter samråd med socialstyrelsen meddela de föreskrifter som behövs för verkställigheten av förordningen.

Enligt vad utskottet inhämtat från SÖ skall en kartläggning av bl. a. den pedagogiska verksamheten vid ungdomsvårdsskolorna ske under hösten 1983. Som framgår av bilaga till detta betänkande finns det f. n. 20 sådana skolor, av vilka flertalet har landsting som huvudman. Utskottet utgår från att de nya huvudmännen, SÖ och vederbörande länsskolnämnder tar sitt ansvar när det gäller att utveckla undervisningsinsatserna på dessa hem för vård eller boende med särskild tillsyn.

Mot bakgrund av det anförda anser utskottet att det inte nu finns anledning för riksdagen att vidta åtgärder med anledning av motionen. Motion 1982/83: 1370 avstyrks därför.

Utskottet hemställer

att riksdagen avslår motion 1982/83: 1370.

Stockholm den 10 november 1983

På utbildningsutskottets vägnar
GEORG ANDERSSON

Närvarande vid ärendets slutbehandling: Georg Andersson (s), Kerstin Göthberg (c), Per Unckel (m), Bengt Wiklund (s), Lars Gustafsson (s), Helge Hagberg (s), Birgitta Rydle (m), Lars Svensson (s), Göran Allmér (m), Jörgen Ullenhag (fp), Gunnar Hökmark (m), Larz Johansson (c), Ingvar Johnsson (s), Barbro Nilsson i Örnsköldsvik (s) och Nils Berndtson (vpk).

Bilaga

Hem enligt 12 § lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga

Hammargårdens Ungdomshem	Stenhamra
Bärby Ungdomshem	Uppsala
Eknäs Skolhem	Enköping
Håkanstorps Yrkesskola	Vingåker
Lövsta Skolhem	Vagnhärad
Folåsa Skolhem	Vikingstad
Långanäs Yrkesskola	Eksjö
Stigbyskolan	Visingsö
Ryagården	Örkelljunga
Östra Spångs Skolhem	Örkelljunga
Räby Yrkesskola	Lund
Fagareds Yrkesskola	Lindome
Gräskärrs Yrkesskola	Uddevalla
Nereby Ungdomshem	Harestad
Brättegårdens Yrkesskola	Vänersborg
Margretelunds Yrkesskola	Lidköping
Sundbo Yrkesskola	Fagersta
Vemyra Skolhem	Sollefteå
Örträskkollektivet	Örträsk
Johannisbergs Yrkesskola	Kalix

Norstedts Tryckeri, Stockholm 1983